

De islamiska epokerna i kronologisk ordning

Definition av "epok"

Det är svårt att ge en heltäckande definition av begreppet *epok*, eftersom det varierar beroende på vilket område som studeras. Man talar om historiska epoker, litterära epoker, islamiska epoker och moderna epoker. Det man kan enas om är att en epok är en tidsperiod som sträcker sig från ett årtal till ett annat, och som fått sitt namn eftersom den samlar gemensamma kännetecken och ett särskilt präglad mönster som påverkat människan, samhället, kunskapen och utvecklingen.

Epoker skiljer sig mellan civilisationer och kulturer. De europeiska epokindelningarna skiljer sig från de arabiska och andra kulturer. Epoker kan också kallas *historiska perioder*, och dessa följer varandra i logisk ordning.

Denna text behandlar just denna ordning — **de islamiska epokerna i kronologisk följd**.

De islamiska epokerna i ordning

Indelningen av epoker varierar beroende på ämnesområde och kultur. När man studerar litterära epoker börjar man med *den förislamiska tiden (al-Jahiliyya)*. Men när man studerar *islamiska epoker* börjar man med **Profetens tid**, då islam uppstod och började spridas.

Indelningen bygger på de politiska och historiska skeden som Arabiska halvön genomgick.

Nedan följer en sammanfattning av de islamiska epokerna i ordning och deras viktigaste kännetecken.

1. Profetens tid (عصر النبوة)

Detta är den första islamiska epoken. Den började med Profetens ﷺ kallelse och hans spridning av islam. Den islamiska missionen gick igenom tre faser:

a) Grundandet av det islamiska samhället

Detta var tiden då islams trosgrund och samhällsstruktur etablerades. Muslimerna mötte stora prövningar och fiender försökte utrota islam. Trots detta segrade muslimerna, särskilt efter **Hudaybiyya-fördraget** år 6 H.

b) Försoning med fienden

Under denna fas kunde Profeten ﷺ fokusera på att sprida islam till alla människor, oavsett status eller avstånd. Han skickade brev till världens kungar och arbetade för att stoppa intriger och konspirationer. Fasens höjdpunkt var **erövringen av Mecka** år 8 H.

c) Mottagandet av delegationer

Människor kom i stora skaror in i islam. Denna fas fortsatte fram till Profetens död år 11 H. Denna epok utmärktes av:

- byggandet av **Quba'-moskén**
- **brödrskapet** mellan muhajirun och ansar
- etableringen av **förbud mot det onda och uppmaning till det goda**

- regler för relationer med icke-muslimer, såsom **jizya-systemet**

2. Den rättleda kalifatperioden

(الخلافة الراشدة)

11-40 H

Detta är den andra islamiska epoken. Den började efter Profetens död och varade i 30 år. Kalifen var den som efterträdde Profeten ﷺ i att leda muslimerna, styra med shari'a och skapa ett rättvist samhälle.

a) Abu Bakr al-Siddiq

- Sände ut **Usama ibn Zayds armé**
- Bekämpade **avfallet (ridda)**
- Samlade Koranen för första gången genom att anförtro Zayd ibn Thabit uppgiften

b) Omar ibn al-Khattab

- Spred islam och undervisade folket
- Gjorde Medina till centrum för lärande
- Införde **löner** för lärare, muftier och predikanter
- Grundade en skola med **130 lärda**

c) Othman ibn 'Affan

- Samlade Koranen i en enhetlig mushaf
- Grundade den första islamiska flottan
- Utvidgade staten till **Rayy, Azerbajdzjan, Afrika, Armenien och Alexandria**
- Utvidgade Profetens moské

d) 'Ali ibn Abi Talib

- Först av ungdomarna att tro på Profeten
- Bekämpade rester av avgudadyrkan
- Förbjöd astrologi
- Grundade **marknadssystem, hisba-system, fängelser och polisväsendet**

3. Umayyad-epoken (العصر الأموي)

41-132 H

Den tredje islamiska epoken. Den började med Mu'awiya ibn Abi Sufyan och varade till Marwan ibn Muhammad.

Kännetecken:

- Mu'awiya införde **tronföljdssystemet**
- Staten expanderade kraftigt
- Politiska konflikter med shiiter och kharijiter
- Uppkomsten av sekter och stamrivalitet
- Vissa prinsar levde i lyx

4. Abbasid-epoken (العصر العباسي)

132-656 H

Delas i två faser:

- **Första abbasidiska epoken:** 100 år, till 232 H
- **Andra abbasidiska epoken:** 232-656 H

Började med **Abdullah al-Saffah** och slutade med **al-Must'asim**, som dödades av mongolerna.

Kännetecken:

- Hemlig mission i **al-Hamima**
- Allians mellan abbasider och alider
- Jämlikhet mellan olika folk
- Stöd till lärda, hadith-lärda, asketer och brevskrivare
- Uppkomsten av sekter som **mu'tazila**, shiiter och kharijiter
- Turkiskt inflytande i staten
- Arméns kontroll över kalifatet i senare fasen

5. Epoken av självständiga stater och emirater

Inkluderar:

- Mamlukerna (656–923 H)
- Osmanska riket (943 H – 1924)

Osmanska epoken

Började med Othman ibn Ertuğrul år 698 H och varade i 645 år.

Kännetecken:

- Största islamiska expansionen under 1500–1600-talen
- Suleiman den store byggde en stark stat
- Konstantinopel blev huvudstad
- Stort fokus på moskéer, skolor, hajj och heliga platser
- Många erövringar som skyddade islamiska områden

Problem i slutet:

- Försvagning av arabiska språket
- Spridning av innovationer och sufiska avvikelser
- Okunskap och kulturell kolonisation

6. Den moderna och samtida epoken

1924 – nutid

Började med kolonialmakternas angrepp på den arabiska världen och slutade med det osmanska rikets fall 1924.

Kännetecken:

- Uppdelning av den islamiska världen i stater
- Kolonial dominans och mandatstyre
- Framväxt av politiska och religiösa rörelser:
 - Muslimska brödrskapet
 - Liberaler
 - Sekulära rörelser

- Vetenskaplig utveckling och globalisering
- Kulturell påverkan från Europa

Den islamiska civilisationen

Den islamiska civilisationen kännetecknas av:

- Utrotning av analfabetism
- Myntsystem
- Översättningscentra
- Vetenskaplig blomstring inom matematik, medicin, fysik, kemi, filosofi
- Stora bibliotek, sjukhus och skolor
- Arkitektur som fortfarande står kvar som vittnesbörd om islams storhet
- Moraliska värden som rättvisa, sanning, barmhärtighet, trohet, mänsklig värdighet och samarbete